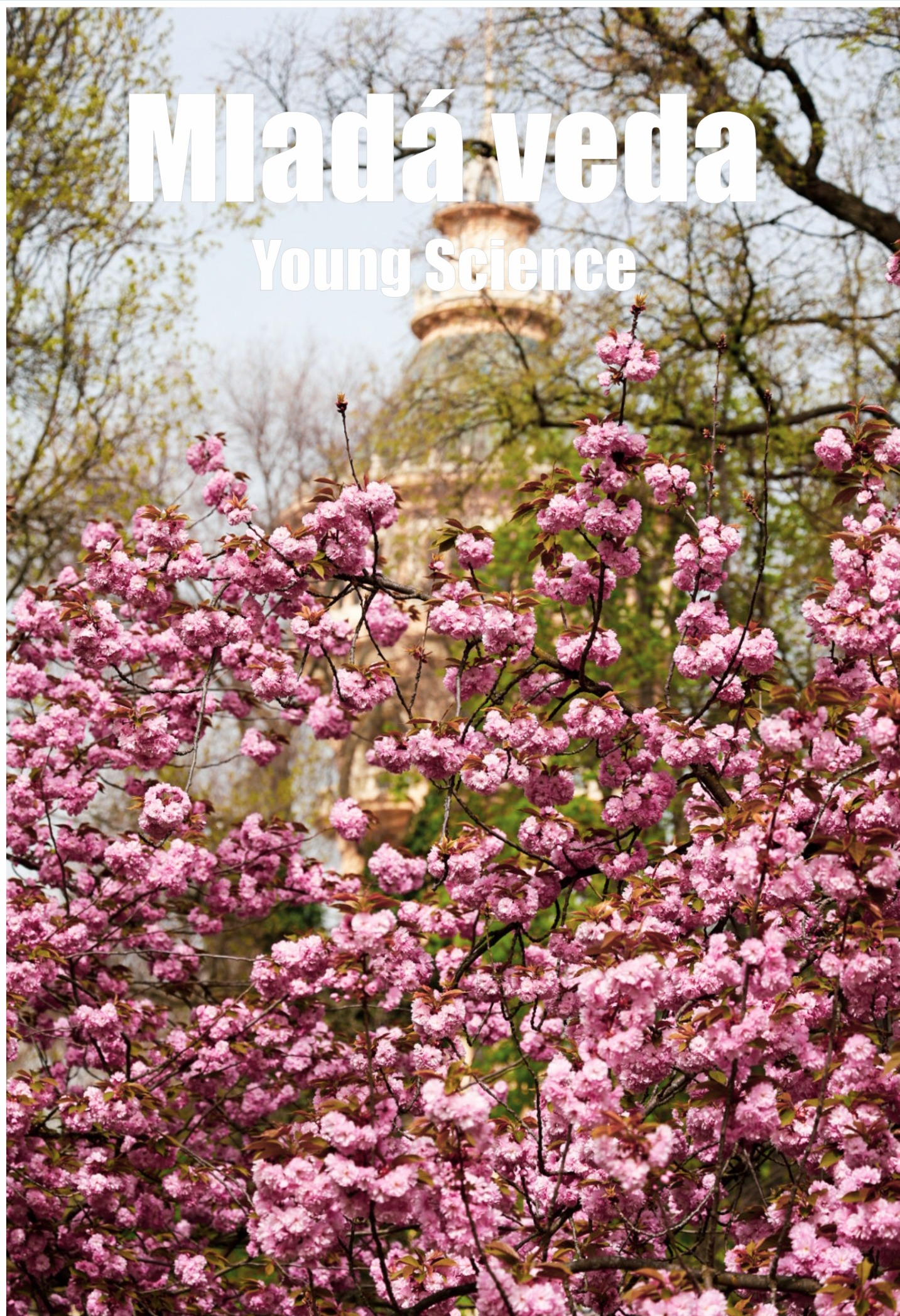

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 1, ročník 13., vydané v marci 2025

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Jar v Budapešti. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

prof. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

PhDr. Veronika Kmetóny Gazdová, PhD. (Inštitút edukológie a sociálnej práce, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

Mgr. Monika Šavelová, PhD. (Katedra translitológie, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

OBSAHOVÁ ANALÝZA ŠKOL HRY NA SOPRÁNOVOU ZOBICOVOU FLÉTNU

CONTENT ANALYSIS OF SCHOOLS OF DESCANT RECORDER PLAYING

Katrin Sáčková¹

Katrin Sáčková působí jako interní doktorandka na Katedře hudby Pedagogické fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře. Ve svém výzkumu se věnuje problematice zobcové flétny v hudebním vzdělávání v 17. a 18. století.

Katrin Sáčková is a PhD student at the Department of Music, Faculty of Education, Constantine the Philosopher University in Nitra. Her research focuses on the recorder in music education in the 17th and 18th centuries.

Abstract

The study deals with the schools of descant recorder playing at the first level of primary art education in Slovakia, which are listed in the curriculum of recorder playing approved by the Ministry of Education of the Slovak Republic. It focuses on the content analysis of the schools of playing by Ladislav Daniel, Václav Žilka and Miloslav Klement. Due to the obsolescence of these schools, it is crucial to carry out a systematic evaluation of their content in order to provide teachers and pupils with relevant information for the selection of suitable educational material. The analysis was carried out on the basis of several criteria, including the structure of the schools of playing, methodological guidelines, fingering, curriculum content and musical repertoire. The results of the analysis show that there are significant differences between the different schools of playing, allowing for a better understanding of their advantages and disadvantages. The findings of the study provide teachers and students with the information needed to make informed choices about the school of playing that best suit their individual needs and goals for descant recorder instruction.

Key words: textbook, school of playing, recorder, content analysis, music pedagogy

Abstrakt

Studie pojednává o školách hry na sopránovou zobcovou flétnu na prvním stupni základního uměleckého školství na Slovensku, které jsou uvedené v učebních osnovách hry na zobcovou flétnu schválených Ministerstvem školství SR. Zaměřuje se na obsahovou analýzu škol hry od Ladislava Daniela, Václava Žilky a Miloslava Klementa. Vzhledem k tomu, že tyto školy hry pochází z minulého století, je klíčové provést systematické hodnocení jejich obsahu s cílem poskytnout učitelům a žákům relevantní informace pro výběr vhodného vzdělávacího

¹ Adresa pracoviska: Mgr. Katrin Sáčková, DiS., Katedra hudby, Pedagogická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitře, Dražovská 4, 949 01 Nitra
E-mail: katrin.sackova@ukf.sk

materiálu. Analýza byla provedena na základě několika kritérií, včetně struktury škol hry, metodických pokynů, hmatů, obsahu učiva a hudebního repertoáru. Výsledky analýzy ukazují, že existují významné rozdíly mezi jednotlivými školami hry, což přispívá k lepšímu porozumění jejich výhod a nevýhod. Závěry studie poskytují učitelům a žákům informace potřebné k informovanému výběru školy hry, které nejlépe vyhovují jejich individuálním potřebám a cílům v oblasti výuky sopránové zobcové flétny.

Klíčová slova: učebnice, škola hry, zobcová flétna, obsahová analýza, hudební pedagogika.

Úvod

Obsahová analýza škol hry na sopránovou zobcovou flétnu představuje důležitý krok při posuzování jejich relevance v kontextu současného hudebního vzdělávání. Vzhledem k tomu, že učební osnovy základního uměleckého školství na Slovensku stále odkazují na školy hry z druhé poloviny 20. století, je nezbytné kriticky zhodnotit jejich metodickou, hudební a didaktickou kvalitu. Cílem této studie je poskytnout systematickou analýzu tří významných publikací: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu Ladislava Daniela, Veselé pískání, zdravé dýchání Václava Žilky a Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu Miloslava Klementa. Studie se zaměřuje na strukturu, metodické pokyny, správnost hmatů, obsah výuky a hudební materiál, přičemž identifikuje výhody a nedostatky těchto škol hry. Výsledky analýzy poskytují pedagogům cenné podklady pro volbu vhodného vzdělávacího materiálu a zdůrazňují potřebu modernizace výuky hry na zobcovou flétnu v souladu s aktuálními pedagogickými a interpretačními trendy.

Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu pro základní umělecké školy

Pojem škola hry není stále jasně a jednoznačně definovaný. Můžeme ho chápat ve dvou liniích:

- (a) Školu hry můžeme definovat jako systém pedagogického působení vynikajících pedagogů, kteří nepublikovali své metodické postupy, ale na jejich základě vychovali mnoho žáků, kterých hra na nástroj se vyznačuje charakteristickými črtami a odlišuje se od hry jiných žáků. Tyto metodické postupy se následně prostřednictvím těchto žáků šířily dále a vytvořily se proudy rozmanitých škol.
- (b) Škola hry je definována jako učebnice hry na hudební nástroj v tištěné podobě obsahující praktickou a teoretickou látku, kterou její autoři považují za důležitou ve vyučování hry na zobcovou flétnu.²

V učebních osnovách hry na zobcovou flétnu se vyskytují čtyři školy hry na sopránovou zobcovou flétnu, které jsou určeny pro 2. půlrok přípravného studia, 1. ročník 1. stupně a 2. ročník 1. stupně základního uměleckého školství:

- (a) Ladislav Daniel (1987) – *Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, první díl*. Přepřacované vydání. Praha: Edition Panton.
- (b) Ladislav Daniel (1991) – *Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, druhý díl*. Přepřacované vydání. Praha: Edition Panton.

² KRUČAYOVÁ, A., 2001. Vývoj slovenskej klavírnej školy v prvej polovici 20. storočia. In: Slovenská hudba. Roč. 27, č. 2-3, s. 311.

- (c) Václav Žilka (1988) – *Veselé pískání, zdravé dýchání – Malá škola hry na sopránovou zobcovou flétnu*. Praha: Edition Panton.
- (d) Miloslav Klement (1990) – *Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu*. Praha: Edition Suprahon.

Výše zmíněné školy hry budeme posuzovat podle následujících kritérií:

- (1) struktura a vizuál školy hry,
- (2) metodické pokyny – držení nástroje, dech, artikulace,
- (3) znázornění a správnost hmatů,
- (4) obsah učiva,
- (5) hudební materiál.

Ladislav Daniel: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, první díl

Ladislav Daniel (1922–2015)³ od roku 1970 vytvořil řadu metodických materiálů pro výuku hry na zobcovou flétnu, z nichž nejznámější je řada *škol hry na sopránovou zobcovou flétnu*, jež je koncipovaná do třech dílů.⁴ Tato studie se zaměřuje na první dva díly školy hry, které se nacházejí v osnovách hry na zobcovou flétnu.

První díl *školy hry na sopránovou zobcovou flétnu* je určen začátečníkům a sestává převážně z lidových písní. Daniel jej popisuje jako „velkou sbírku písní“ a zdůrazňuje výhody nástroje – nízkou cenu, snadnost hry a možnost zvládnout základy během jednoho roku. Tato škola hry reflektuje dobový přístup, který zdůrazňuje rychlé výsledky, jak kriticky poznamenává i Walter van Hauwe (1999): „*Všechny učebnice hry na zobcovou flétnu byly, a mnohé ještě stále jsou, založeny na principu rychlého dosažení výsledků: krátký výklad polohy rukou, polootevřený palcový otvor, polozavřené otvory 6 a 7, něco o dechu a s chutí do toho, první písnička je na světě.*“⁵ V úvodu školy hry Daniel stručně popisuje nástroj, konkrétně hlavici, tělo, nožku a dírky. K tomu přidává rady, jak se vypořádat se srážlivostí vody v nástroji, která vzniká hraním, rovněž jak od sebe oddělit části zobcové flétny a uložit ji do pouzdra. Krom jiného autor taktéž uvádí, že hra na zobcovou flétnu je dobrou přípravou pro kterýkoliv jiný dřevěný dechový nástroj. Dovolíme si však oponovat tomuto tvrzení. Za diskutabilní považujeme Danielův výrok o výuce hry na zobcovou flétnu, kdy „*v počátečním stádiu ji může vést každý učitel znalý hry na dřevěný dechový nástroj.*“⁶ Zmíněná příprava se může stát kontraproduktivní, pokud neprobíhá na odborné úrovni. Zastáváme názor, že počáteční výuka na jakýkoliv hudební nástroj je velmi důležitá a měl by ji provádět

³ Ladislav Daniel byl olomoucký pedagog, metodik a taktéž amatérský nástrojář a hudebník. Působil jako trumpetista v kapele v Hamburku, v Orchestru Gustava Bromy v Brně a v Praze, či jako trombonista v kapele J. Maliny. Danielova pedagogická praxe započala výukou angličtiny na obchodní škole v Přerově, poté na Pedagogickém gymnáziu (později Pedagogická škola) v Olomouci. Od roku 1959 se Daniel zabýval intonační metodou, která byla i náplní jeho disertační práce. Od roku 1960 byl vedoucím katedry hudební výchovy na Pedagogickém institutu v Olomouci. In: KNAPOVÁ, T., 2015. *Přínos Ladislava Daniela školní hudební výchově: diplomová práce*. Praha: Univerzita Karlova, s. 12-13.

⁴ Řada škol hry se nazývá *Flauto Dolce*

⁵ HUAWE, W. van, 1999. *Technika hry na zobcovou flétnu, první díl*. Praha: WinGra, s. 7.

⁶ DANIEL, L., 1987. *Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, první díl*. Přepřacované vydání. Praha: Edition Panton, s. 3.

kvalifikovaný pedagog. Žáci si velmi rychle mohou osvojit nesprávný návyk, který se těžko odstraňuje a může zabránit v následném rozvoji jedince.

Struktura a vizuál školy hry

Danielova škola hry je publikována v černobílém provedení, charakteristickým minimalistickým vizuálem bez jakýchkoli ilustrací. Obsah je prezentován dvojjazyčně, v českém a německém jazyce. Struktura školy hry je přehledná a systematicky členěná do třiceti lekcí, přičemž každá lekce je zpracována na jedné straně. Tyto lekce postupně uvádějí nový tón, který si mají žáci osvojit, rytmický útvar nebo další prvek hudební teorie. Závěrečná třicátá lekce slouží k opakování a upevnění dosud probraného učiva. Autor uvádí, že kompletní zvládnutí školy hry je možné během jednoho školního roku při frekvenci jedné vyučovací hodiny týdně. Výuka je přitom koncipována tak, aby probíhala ve skupinách o 3-5 žácích.

Metodické pokyny

Metodické pokyny v úvodu školy hry jsou stručné a obecné, zaměřené na držení nástroje, techniku dechu, artikulaci a tvorbu tónu. Správné držení flétny začíná uchopením pravou rukou tak, aby nedošlo k zakrytí spodních čtyř dírek, přičemž levá ruka postupně zakrývá palcovou díрку a horní tři dírky. Doporučuje se uvolněné držení ruky a prsty umístěné asi 1 cm nad dírkami. Technika dechu zahrnuje doporučení pro vědomé ovládnutí dechu a nádechu v konkrétních oblastech, avšak dechová cvičení ve škole hry absentují. Artikulační technika je postavena na slabice *du*, přičemž autor zdůrazňuje metodický postup jejího osvojení, od nácviку bez nástroje až po hru. Autor klade důraz na to, aby si žák navykl na správné vyslovování artikulační slabiky hned od začátku. Nesprávná artikulace může vést k obtížně odstranitelným návykům. S artikulací úzce souvisí i tvoření tónu, o němž autor napsal: „*V jejím zobci najdeme úzkou štěrbinu, kterou přiložíme ke rtům (ne do úst!) a fouknutím vyloudíme tón.*“⁷

Znázornění a správnost hmatů

Každá lekce se systematicky zaměřuje na výuku nového tónu (hmatu) nebo rytmického útvaru. Nový tón je vždy prezentován grafickým znázorněním hmatu na sopránové zobcové flétně, jeho notovým zápisem v osnově a slovním popisem. Kompletní tabulka hmatů, pokrývající chromatický rozsah od c^1 po as^3 , je uvedena na konci školy hry. Hmaty jsou ilustrovány bez číselného označení prstů; plné zbarvení dírky značí její úplné zakrytí, zatímco poloviční zbarvení indikuje poloviční zakrytí. Pro většinu tónů je nabídnuto několik variant prstokladů, včetně alternativních hmatů, přičemž některé jsou určeny pouze pro nástroje německého typu. K uvedeným hmatům musíme přistupovat kriticky, jelikož ne všechny jsou správné. Například pro tón f^1 jsou uvedeny dva barokní hmaty a jeden německý, přičemž správný je pouze barokní hmat s využitím pravého malíčku. Absence podrobnějších vysvětlení může vést k nesprávnému výběru hmatů nekvalifikovanými pedagogy, což může negativně ovlivnit hru žáka.

⁷ DANIEL, L., 1987, s. 3.

(Obsah učiva

Škola hry systematicky vede hráče k postupnému osvojování hmatů, notového zápisu a rytmických struktur. Nové informace jsou prezentovány písemně i graficky. Během prvních osmi lekcí se žáci zaměřují výhradně na hru levou rukou, přičemž pravá ruka slouží k držení nožky nástroje. V této fázi se postupně učí tóny h^1 , a^1 , g^1 , c^2 a d^2 . Tento metodický postup však nepodporuje vytvoření správného návyku opěrných bodů (spodní ret, pravý palec, pravý malíček), které jsou klíčové pro vyvážené držení nástroje. Od deváté lekce se výuka rozšiřuje o tóny f^1 , e^1 , d^1 , c^1 , e^2 , f^2 , hes^1 , g^2 , fis^1 , fis^2 a a^2 . Současně si žáci osvojují hru legato a non legato v jednoduchých rytmech a taktech. Od dvanácté lekce jsou nové rytmické útvary prezentovány pomocí rytmických slabik (např. *tate tate*, *tate tá*), což může být matoucí, protože je žáci mohou zaměňovat za artikulační slabiky. V oblasti hudební teorie se žáci seznamují s durovými stupnicemi *C dur*, *G dur* a *F dur* a s prvky jako repetice, prima volta, seconda volta, předtaktí a fermata. Ve druhé polovině školy hry jsou vedeni k rozvíjení sluchových dovedností prostřednictvím hry bez not. Na konci každé lekce jsou uvedeny začátky známých melodií, které má žák podle sluchu a vlastních představ doplnit.

Hudební materiál

Hudební materiál zahrnuje pestrý výběr lidových písní, převážně z českého a moravského prostředí, které jsou v průběhu školy hry doplněny o dvojhlasé úpravy. Ve finální třicáté lekci se objevuje také jedna čtyřhlasá úprava. Skladby jsou didakticky uspořádány podle rostoucí obtížnosti a napsány převážně v taktech 2/4, 3/4 a 4/4. Obsahují celé, půlové, čtvrt'ové, tříčtvrt'ové a osminové noty, včetně odpovídajících pomlk, s výjimkou tříčtvrt'ových a osminových pomlk.⁸

Ladislav Daniel: Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, druhý díl

Druhý díl školy hry na sopránovou zobcovou flétnu plynule navazuje na první díl a odpovídá druhému roku systematické výuky hry na tento nástroj. V předmluvě autor stručně představuje obsah školy hry a formuluje její hlavní cíl, kterým je „*získání hráčské zručnosti ve hře z listu*“.⁹ Současně klade důraz na rozvoj trvalých návyků, jako jsou správné dýchání, frázování, artikulace a rytmicky přesná a plynulá hra. Zdůrazněna je nezbytnost pravidelného cvičení, ideálně na každodenní bázi, přičemž délku cvičení autor doporučuje přizpůsobit individuálním schopnostem a cílům žáka. Uvedený metodický postup při cvičení zahrnuje: (1) hru v pomalém tempu, (2) opakované správné provedení problematického úseku. Za kritérium zvládnutí skladby je stanovena schopnost zahrát ji třikrát za sebou bez jediné chyby. Autor také zdůrazňuje význam hry z paměti, která by měla zahrnovat nejen stupnice a akordy, ale také skladby. Z každé lekce se doporučuje osvojit si alespoň jednu skladbu z paměti. Tento přístup podporuje nejen technickou dovednost, ale i hudební paměť a interpretační jistotu.

⁸ DANIEL, L., 1987. *Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, první díl*. Přepřacované vydání. Praha: Edition Panton.

⁹ DANIEL, L., 1991. *Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, druhý díl*. Přepřacované vydání. Praha: Edition Panton, s. 4.

Struktura a vizuál školy hry

Škola hry je strukturována obdobně jako první díl, s jednoduchým černobílým vizuálním provedením a minimem ilustrací. Texty jsou bilingvní, uvedeny jak v českém, tak i německém jazyce. Škola hry je rozdělena do třiceti lekcí, přičemž každá lekce je obvykle prezentována na jedné straně, výjimečně na dvou.

Metodické pokyny

V tomto dílu škola hry neobsahuje žádné nové metodické pokyny. Problematice správného držení nástroje, dechové techniky a artikulace se tento díl tedy vůbec nevěnuje.

Znázornění a správnost hmatů

Každý nový tón je v notovém zápisu uveden s grafickým znázorněním odpovídajícího hmatu a jeho slovním popisem, přičemž chybí číselné označení prstů. Novinkou v tomto díle je zavedení alternativního hmatu pro tón h^1 , který se používá ve spojení s tóny c^2 a d^2 . Tento alternativní hmat je v notovém zápisu označen dvěma čárkami nad příslušnou notou. Na konci školy hry je uvedena kompletní tabulka hmatů, která byla oproti prvnímu dílu rozšířena o jeden tón, čímž pokrývá chromatický rozsah $c^1 - a^3$.

Obsah učiva

Všechny nové hudební a teoretické poznatky ve škole hry jsou graficky znázorněny a písemně vysvětleny. Ve druhém dílu školy hry se žák postupně seznamuje s různými rytmickými útvary, jako jsou triola, synkopa a tečkovaný rytmus, a interpretačními pokyny, včetně italských tempových označení. Objevují se také nové druhy taktů, jako osminové, půlové a takt alla breve. Kromě hry legata a non legata je v tomto díle také zařazena hra staccato. Žák se postupně učí nové tóny v tomto pořadí: h^1 (alternativní hmat), cis^2 , gis^1 , gis^2 , cis^1 , es^2 , hes^2 , es^1 , as^1 , as^2 , dis^1 , dis^2 , as^2 . Pro enharmonické tóny je uveden jeden společný hmat, například pro as^1 (gis^1), as^2 (gis^2), dis^1 (es^1), dis^2 (es^2). Zajímavým je tón as^2 , který je ve škole hry uveden dvakrát – poprvé jako enharmonický tón gis^2 s totožným hmatem, a později s odlišným hmatem a bez bližšího vysvětlení. V každé lekci je zařazena durová nebo mollová stupnice do dvou předznamenání, případně tónický kvintakord. Zpočátku se opakují již naučené stupnice $C dur$, $G dur$ a $F dur$ s příslušnými rozloženými kvintakordy. Následují stupnice $D dur$ a $B dur$, a z mollových stupnic $a moll$, $d moll$, $g moll$ a $e moll$ aiolská, harmonická a melodická. V závěru školy hry je uvedena chromatická stupnice od tónů c^1 a g^1 .

Hudební materiál

Ve škole hry je zahrnut pestrý výběr písní lidového charakteru pocházejících z Čech, Moravy, Slovenska a Německa, stejně jako krátké kompozice převážně ze 17. a 18. století. Kompozice jsou systematicky seřazeny podle obtížnosti, obdobně jako v předchozím dílu. Většina skladeb je napsána v taktech 2/4, 3/4 a 4/4, přičemž se objevují i skladby v taktech alla breve, 2/2, 3/2, 6/8 a 12/8. Skladby jsou komponovány v jednoduchých rytmech a zahrnují celé, půlové, tříčtvrt'ové, čtvrt'ové, tříosminové, osminové a šestnáctinové noty s odpovídajícími pomlčkami (s výjimkou tříosminové a šestnáctinové pomlky). Některé skladby obsahují tečkovaný rytmus, trioly nebo synkopy. Každá lekce zahrnuje jednu dvojhlasou skladbu,

převážně pro dvě sopránové zobcové flétny, výjimečně pro sopránovou a altovou zobcovou flétnu, nebo trojhlasou skladbu. Dvojhlasé skladby jsou v úvodních lekcích uvedeny v jedné notové osnově, později jsou zapisovány ve více osnovách.¹⁰

Václav Žilka: Veselé pískání – zdravé dýchání

Škola hry Václava Žilky (1924-2007)¹¹ *Veselé pískání – zdravé dýchání* byla vytvořena v návaznosti na autorův vzdělávací program *Dřevěná píšťalka*, který vznikl v 70. letech 20. století. Tato škola hry je určena především začátečníkům a samoukům v oblasti hry na zobcovou flétnu. V rozsáhlém úvodním textu Žilka vymezuje hlavní cíle školy hry, mezi které patří nejen podpora hudebního rozvoje celé rodiny, ale také zdokonalení správného dýchání. Autor rovněž zdůrazňuje, že výuka hry na zobcovou flétnu může sloužit jako účinný nástroj prevence a terapie, zejména u dětí trpících respiračními obtížemi.

Struktura a vizuál školy hry

Žilkova škola hry má jednoduchý vizuál s černobílými ilustracemi. Všechny informace jsou prezentovány v českém jazyku. Školu hry můžeme pomyslně rozdělit na tři obecné celky. První celek shromažďuje informace o zobcové flétně a přesné popisy dechových cvičení. Druhý celek je strukturován do deseti lekcí, během nichž se žáci seznámí s deseti hmaty. Každá lekce je dále rozčleněna na části, zahrnující tzv. dechovou gymnastiku, tónová cvičení, malé etudy a cvičení na ozvěnu. Najdeme v nich také ilustrace, které se vážou hlavně na dechová cvičení. V posledním třetím celku s názvem *Notýsek malých muzikantů* nacházíme vícehlasé skladby. Celkově je škola hry srozumitelná a systematicky rozdělená.

Metodické pokyny

Na začátku školy hry na zobcovou flétnu jsou uvedeny klíčové pokyny týkající se správného držení nástroje, nasazování tónu, techniky dýchání a artikulace. Správné držení flétny je doplněno ilustracemi se slovním komentářem. Dírky je třeba zakrývat bříškou prstů, nikoliv jejich špičkami, přičemž prsty, které se aktuálně nepoužívají, mají být v klidové poloze asi 1 cm nad dírkami. Palec pravé ruky plní opěrnou funkci. K ilustraci správné polohy rukou autor doporučuje představit si, že mezi palcem a ukazováčkem držíme křehké čokoládové vajíčko. V textu je také uvedeno číselné označení prstů a znázornění zakrytých a odkrytých dírek. Autor se rovněž věnuje celkovému postoji při hře: „*Lokty držte mírně od těla, aby*

¹⁰ DANIEL, L., 1991. *Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, druhý díl*. Přepřacované vydání. Praha: Edition Panton, s. 4.

¹¹ Ostravský rodák Václav Žilka byl flétnistou, hudebním pedagogem, a především propagátorem myšlenky dechové rehabilitace. Jako flétnista byl členem Českého noneta komorního souboru České filharmonie a členem Symfonického orchestru Českého rozhlasu. Kromě jiného vyučoval na plzeňské a brněnské konzervatoři. Veřejnosti byl známý jako zakladatel školy *Dřevěná píšťalka*, která byla založena v roce 1976. Tato škola se věnovala výuce zobcové flétny, ale nesoustředila se pouze na technickou stránku hry, ale spíše na samotnou zábavu při hře. Výukové hodiny byly určeny především pro nejmenší děti, které přicházely s rodiči nebo prarodiči. Ti nebyli jen pasivními diváky, ale aktivně se zapojovali do hry. Kromě samotného hraní na zobcovou flétnu pan Žilka také vyučoval děti správnému chování ve společnosti. Naneštěstí kvůli poklesu zájmu byl cyklus *Dřevěná píšťalka* ukončen. In: Kol. redakce Nadační listy, 2009. Vzpomínka – prof. Václav Žilka. In: *Život umělce – Nadační listy* [online]. Č. 15, s. 32-35 [cit. 2024-11-29]. Dostupné z: <<https://docplayer.cz/16702060-Nadaeni-listy-e-15-zaoi-2009-osobnost-sooa-eerverna-krazy-nasi-zemi-mikulov-vzpominka-vaclav-zilka.html>>, s. 32-35.

netlačily na hrudník; flétna má být skloněna pod úhlem přibližně 45° vůči ose těla. Hlava je vzpřímená, nohy mírně rozkročené, nikoliv však v pozoru, jako při tělocviku.“¹² Specificky zmiňuje, že malíček levé ruky se při hře nevyužívá, avšak neupřesňuje, zda má být volně ve vzduchu, či sloužit jako opora na nožce nástroje. Oblast dechové techniky je ve škole hry zpracována velmi podrobně. Autor představuje sérii šesti základních cvičení zaměřených na rozvoj dechových dovedností, které vznikly ve spolupráci s PaedDr. Libuší Smolíkovou-Jiráskovou. Žilka doporučuje, aby se děti věnovaly dechovým cvičením, označovaným jako „dechová gymnastika“, denně alespoň 15 minut. Pro podporu pravidelnosti a vytrvalosti navrhuje zapisovat si do deníčku datum a dobu cvičení. V textu je také apel na rodiče, aby svým dětem pomáhali s osvojením hlubokého dýchání. Důraz je kladen i na rytmická cvičení, která mají být nejprve vytleskána a nahlas spočítána. Rytmický doprovod některých cvičení je určen dospělému, zpravidla učiteli, a má podpořit správné provedení. Pokyny k artikulaci se zaměřují zejména na nasazování tónu, přičemž doporučované artikulační slabiky jsou *dý* nebo *du*. Téma je zpracováno stručně, bez hlubších technických detailů.

Znázornění hmatů

Každý nový tón je ve škole hry zaznamenán v notové osnově a doplněn grafickým znázorněním odpovídajícího hmatu na sopránovou zobcovou flétnu. Škola hry rovněž obsahuje kompletní tabulku hmatů pro rozsah $c^1 - g^2$, která využívá číselné označení prstů. Tento systém číslování je podrobně vysvětlen v úvodní kapitole *Jak držíme pišťalku*. Čísla 1 – 3 označují prsty levé ruky (ukazováček, prostředníček, prsteníček), zatímco čísla 4 – 7 označují prsty pravé ruky (ukazováček, prostředníček, prsteníček a malíček). Přeškrtnuté číslo signalizuje poloviční zakrytí dírky. Palec levé ruky, jenž zajišťuje krytí spodní dírky, není označen číslem, nýbrž je reprezentován vybarveným kolečkem (úplné zakrytí) nebo polovičně vybarveným kolečkem (částečné zakrytí). Pro tón f^1 je k dispozici jak barokní, tak německý hmat, přičemž oba varianty jsou v tabulce zřetelně označeny.¹³ Škola hry rovněž zahrnuje alternativní hmat pro tón h^1 , který je v notovém zápise identifikován dvěma čárkami nad odpovídající notou.

Obsah učiva

Během výuky podle školy hry se žáci postupně seznamují s deseti tóny v pořadí: g^1 , e^1 , a^1 , h^1 , d^1 , fis^1 , c^2 , h^1 (včetně alternativního hmatu), d^2 , c^1 a f^1 . Jednotlivé tóny jsou pro snazší zapamatování opatřeny dětskými jmény (např. Honzík, Cecilka, Adélka). Již od druhého nového tónu, e^1 , je do hry zapojena i pravá ruka, což podporuje komplexní rozvoj prstokladu

¹² ŽILKA, V., 1988. *Veselé pískání, zdravé dýchání – Malá škola hry na sopránovou zobcovou flétnu*. Praha: Edition Panton, s. 8.

¹³ Německé hmaty na zobcovou flétnu představují systém, který byl vyvinut Peterem Harlanem (1898-1966) v Německu ve 20. letech 20. století. Jeho cílem bylo usnadnit hru půltónu mezi třetím a čtvrtým tónem durové stupnice v základní tónině nástroje, a to odstraněním potřeby vidličkového prstokladu pro tón f^1 na sopránové nebo tenorové zobcové flétně a pro tón hes^1 na altové či basové zobcové flétně. Tato úprava byla dosažena zmenšením průměru páté dírky a zvětšením průměru čtvrté dírky, což činí zobcovou flétnu diatonicky laděnou pro stupnici C dur u sopránových a tenorových fléten nebo F dur u altových a basových fléten. Nicméně, v jiných tóninách je ladění výrazně ovlivněno nesouladem velikostí dírek, které již nekorrespondují s akustickými zákonitostmi a logikou nástroje. In: BOLTON, P., 2024. German fingerings on the recorder. In: *Philippe Bolton. Handmade Recorders & Flageolets* [online]. [cit. 2024-12-29]. Dostupné z: <<https://www.flute-abc.com/doihtes-allemands-gb.html>>.

od rané fáze výuky. Žáci si postupně osvojují hru legato i non legato prostřednictvím pestré škály cvičení. Ve škole hry je kladen zvláštní důraz na rozvoj bránicového dýchání, které je systematicky procvičováno v dechových a tónových cvičeních. Nedílnou součástí jsou také etudy zaměřené na výdrž dechu, často prováděné na jeden či dva nádechy. Výuka rytmu zahrnuje nácvik základních rytmických struktur, a to prostřednictvím rytmizace slov a frází, hraní různých rytmů na jednom tónu či hry na ozvěnu. Nové poznatky jsou přehledně vysvětleny textovou formou a podpořeny grafickým znázorněním, což usnadňuje pochopení i praktické osvojení dovedností.

Hudební materiál

Základem školy hry jsou především tónová cvičení a autorské etudy, avšak její součástí je také repertoár lidových i umělých dětských písní, uspořádaných dle stupně obtížnosti. Písňe jsou převážně jednohlasé nebo dvojhlasé, přičemž v závěrečném oddílu s názvem *Notýsek malých hudebníků* se nacházejí i vícehlasé úpravy zaměřené především na domácí interpretaci lidových skladeb. Kompozice jsou psány v taktech 2/4, 3/4 a 4/4, přičemž využívají celé, půlové, čtvrté, třičtvrté, osminové a tříosminové noty, včetně odpovídajících pomlek (s výjimkou třičtvrté a tříosminové pomlky). U některých skladeb je navíc přidán rytmický doprovod, který rozšiřuje možnosti interpretace a podporuje rytmickou přesnost hráčů.¹⁴

Miloslav Klement – Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu

Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu od Miloslava Klementa (1931)¹⁵ jsou určeny pro začátečníky a zaměřují se na základní dovednosti při hře na sopránovou zobcovou flétnu. Již v úvodu autor uvádí, že teoretické poznatky a historické informace o nástroji jsou ze školy hry zcela vynechány. Předpokládá se, že žáci budou pracovat pod vedením kvalifikovaného pedagoga, který jim potřebné informace zprostředkuje. Klement doporučuje rodičům, aby se aktivně podíleli na procesu výuky, a to například hrou na zobcovou flétnu nebo klavír. Současně vybízí žáky k samostatné práci. Cílem této školy hry je rychlé zvládnutí základů hry na nástroj a příprava na hru v souboru.

Struktura a vizuál školy hry

Škola hry má jednoduchou grafickou úpravu s minimem ilustrací, avšak působí přehledně a snadno srozumitelně. Veškerý obsah je prezentován v českém jazyce a rozdělen do jednadvaceti lekcí s logickou návazností. Tyto lekce postupně představují rozsah nástroje a základní znalosti z hudební nauky.

Metodické pokyny

Klementova škola hry obsahuje pouze základní metodické pokyny. Instrukce k držení nástroje jsou stručné a doplněny jednou ilustrací: „*Abychom flétnu dobře udrželi, můžeme si ji pravou*

¹⁴ ŽILKA, V., 1988. *Veselé pískání, zdravé dýchání – Malá škola hry na sopránovou zobcovou flétnu*. Praha: Edition Panton.

¹⁵ Miloslav Klement je českým flétnistou a autorem hudebních příruček. Působil v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy (FOK), Rejchova dechového kvintetu a Komorního sdružení zobcových fléten. Roku 1947 založil soubor Symposium musicum, který vznikl původně jako kvartet zobcových fléten a zaměřuje se na provozování staré hudby s použitím dobových nástrojů.

*rukou přidržovat na konci.*¹⁶ Pokud by měl žák potíže s držením nástroje, doporučuje autor použití prsteníčku pravé ruky k jeho stabilizaci. Tento způsob však z metodického hlediska není vhodný, protože správným opěrným bodem by měl být malíček pravé ruky.

Znázornění hmatů

Nové tóny jsou vždy představeny v notové osnově, přičemž jejich hmaty jsou popsány stručným textem s využitím číselného označení prstů: 1 = levý palec, 2 – 8 = ostatní prsty. Grafické znázornění hmatů škola hry neobsahuje. Autor při výběru hmatů vychází z německého systému, avšak kompletní hmatová tabulka¹⁷ na konci školy hry zahrnuje i hmaty barokního systému v rozsahu $c^1 - d^3$. Některé hmaty (např. f^1 , e^2 a f^2) jsou však sporné, jelikož nezahrnují správné použití prstů – například f^1 je uvedeno bez opory pravého malíčku.

Obsah učiva

Žáci se postupně seznamují s jednotlivými tóny, rozličnými rytmickými útvary (např. synkopa, triola, tečkovaný rytmus) a pojmy z hudební nauky, jejichž podrobnější vysvětlení je ponecháno na učiteli. Již během prvních čtyř lekcí žáci zvládnou zahrát diatonickou stupnici. Výuka začíná tóny a^1 , g^1 a h^1 , které využívají levou ruku, a následně přechází k tónům f^1 a e^1 , čímž je zapojena i pravá ruka. Posledními tóny diatonické řady jsou c^2 , d^1 a c^1 . Pátá lekce přináší alternativní hmat tónu h^1 , který je v notovém zápise označen dvěma čárkami nad notou. V dalších lekcích se žáci seznamují s tóny v pořadí: d^2 , hes^1 , fis^1 , gis^1 (as^1), cis^2 , e^2 , f^2 , g^2 , a^2 , hes^2 , c^3 , dis^2 (es^2), fis^2 , gis^2 (as^2) a ais^2 . Výuka je obohacena o cvičení zaměřená na různé techniky hry, jako jsou non legato, legato a staccato, a na kombinaci tónů v různých rytmických strukturách.

Hudební materiál

Klementova škola hry nabízí bohatý repertoár skladeb, které zahrnují jednohlasé i dvojhlasé kompozice od skladatelů různých stylových období, jako byli Georg Philipp Telemann (1681-1767) či Joseph Haydn (1732-1809), ale také méně známí autoři. Chybí však lidové písně, které jsou nahrazeny cvičeními na procvičení jednotlivých hmatů. Skladby se objevují zejména ve čtvrtových a osminových taktech, zahrnují však i takt alla breve. Využité jsou celé, půlové, čtvrtové, třiosminové, osminové a šestnáctinové noty, včetně odpovídajících pomlek (s výjimkou tříčtvrtových, třiosminových a šestnáctinových pomlek). Na rozdíl od jiných obdobných škol hry je Klementova publikace doplněna druhým sešitem, který obsahuje klavírní doprovody k vybraným skladbám, což rozšiřuje její možnosti při souborové a doprovodné hře.¹⁸

Komparace škol hry na sopránovou zobcovou flétnu

Komparace škol hry na sopránovou zobcovou flétnu Ladislava Daniela (1. a 2. díl), Václava Žilky a Miloslava Klementa odhaluje různé přístupy a metodiky v oblasti výuky hry na tento

¹⁶ KLEMENT, M., 1990. *Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu*. Praha: Edition Suprahon, s. 5.

¹⁷ V hmatové tabulce se nachází tóny s příslušnými čísly prstů.

¹⁸ KLEMENT, M., 1990. *Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu*. Praha: Edition Suprahon.

nástroj. Přestože všechny tyto školy sledují společný cíl – rozvoj hudebních dovedností – každá z nich klade důraz na specifické aspekty a nabízí odlišné metody práce.

Ladislav Daniel se v prvním dílu své *Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu* zaměřuje na jednoduchost a rychlé osvojení základů hry, což je patrné i z jeho preference lidových písní a základního hudebního materiálu. Druhý díl školy se již zaměřuje na rozvoj hráčské zručnosti a systematictější hudební vzdělání včetně hry z listu. Václav Žilka ve své školní hře *Veselé pískání – zdravé dýchání* klade důraz na propojení hudby a zdravého dýchání, přičemž využívá hru na zobcovou flétnu jako prostředek k prevenci a terapii dýchacích obtíží. Klementova škola se naproti tomu zaměřuje více na profesionální hudební přípravu s důrazem na hudební teorii a širší repertoár, včetně polyfonních skladeb.

Struktura a obsah škol hry

První díl Danielovy školy má přehlednou strukturu členěnou do třiceti lekcí, přičemž každá lekce je věnována představení nového tónu, rytmu nebo teoretického prvku. Hudební materiál tvoří převážně české lidové písně, jejichž obtížnost postupně roste. Druhý díl navazuje obdobnou strukturou, ale rozšiřuje hudební materiál o skladby barokního období a obtížnější rytmické útvary, například synkopy nebo trioly. Žilkova škola má volnější strukturu s menším důrazem na systematické lekce. Hudební materiál zahrnuje jednoduché skladby doprovázené dechovými cvičeními, které mají posílit respirační funkce. Klementova škola nabízí komplexnější přístup, zahrnující technická cvičení, hru stupnic a práci s rytmickými variacemi. Obsahuje vícehlasé skladby a podrobné analýzy hudebních stylů, což z ní činí vhodný materiál pro pokročilejší studenty.

Metodické pokyny

Danielova škola poskytuje pouze základní metodické pokyny k držení nástroje, dechové technice a artikulaci. Chybí však hlubší vysvětlení a dechová cvičení, což může vést k problémům u začátečníků. Druhý díl se na metodické pokyny vůbec nezaměřuje, což zvyšuje nároky na kvalifikaci pedagoga. Naopak Žilka klade velký důraz na dechovou techniku a zahrnuje specifická dechová cvičení, která mají podpořit správné dýchání nejen při hře, ale i v běžném životě. Klement nabízí podrobná metodická doporučení, která jsou orientována na rozvoj technických dovedností a hudebního výrazu.

Vizuál a jazyková přístupnost

Danielovy školy hry mají černobílý design bez ilustrací a jsou dvojjazyčné (česky a německy). Tento přístup je vhodný pro širší publikum, ale může působit stroze pro mladší žáky. Žilkova škola obsahuje černobílé ilustrace, které činí školu hry vizuálně atraktivnější pro děti. Klementova škola, zaměřená na starší žáky a profesionální přípravu, má profesionální, avšak méně hravý vizuál.

Hudební materiál

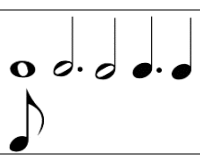

Hudební obsah Danielovy školy je zaměřen na české lidové písně, což ji činí kulturně blízkou českému prostředí. Druhý díl rozšiřuje repertoár o skladby barokních autorů, avšak i zde převládají jednoduché formy. Žilka využívá snadné melodie pro samouky a rodinné

muzicírování, přičemž jeho výběr je více zaměřen na dechové schopnosti než na hudební složitost. Klement představuje široké spektrum hudebního materiálu, zahrnující renesanční a barokní polyfonii, což podporuje hlubší hudební vzdělání.

Celkové hodnocení

Danielova škola představuje ideální vstupní bod pro začátečníky, ale její metodické nedostatky mohou být překážkou při budování správných návyků. Žilkova škola je inovativní díky propojení hudební výuky s respirační terapií, avšak méně se zaměřuje na hudební teorii a techniku hry. Klementova škola nabízí nejkompaktnější metodický a hudební materiál, avšak je náročnější a méně vhodná pro úplné začátečníky. Celkově každá z těchto škol přináší specifické přístupy, které mohou být přínosné v různých fázích výuky hry na sopránovou zobcovou flétnu, a jejich kombinace může vést k vyvážené a efektivní hudební výchově.

Učivo, které žák ovládá po úspěšném dokončení dané školy hry na zobcovou flétnu

	L. Daniel první díl	L. Daniel druhý díl	V. Žilka	M. Klement
Základní rozsah	$c^1 - a^2$	$c^1 - as^2$	$c^1 - d^2$	$c^1 - c^3$
Odvozené tóny	hes^1, fis^1, fis^2	$cis^1, dis^1 (es^1), gis^1 (as^1), cis^2, dis^2 (es^2), gis^2 (as^2), hes^2, as^2$	fis^1	$fis^1, gis^1 (as^1), hes^1, cis^2, dis^2 (es^2), fis^2, gis^2 (as^2), ais^2, hes^2,$
Hodnoty not				
Hodnoty pomlk				
Rytmus	předtaktí	synkopa, tečkovaný rytmus, triola		synkopa, tečkovaný rytmus, triola, předtaktí
Takty	C, 3/4, 2/4	2/2, 3/2, 3/8, 6/8, 12/8, C	C, 3/4, 2/4	C, 3/4, 2/4, 5/4, 6/8, C
Artiklace¹⁹	legato	staccato	legato	legato, staccato
Stupnice	Dur: C, F, G	dur: D, B moll: a, g, e chromatická: od $c^1, g1$		
Akordy		dur: C, F, G, D, B moll: a, d, g, e		
Tempová označení		allegro, andante, moderato,	vivace	lento, allegro, moderato,

¹⁹ Jako způsob tvorby a vazby tónu.

		allegretto, lento, animato, marcia, largo, presto, vivace		andante, comodo, marcia, assai allegro, con moto
Další pojmy hudební notace	repetice, prima volta, seconda volta, fermata	ligatura, Da Capo al Fine	ligatura, repetice, fermata, akcent	ligatura, repetice, prima volta, seconda volta, fermata, Da Capo al Fine

Tabulka 1 - Komparace učiva jednotlivých škol hry
Zdroj: vlastné spracovanie

Závěr

Analyzované školy hry na zobcovou flétnu představují významný přínos, avšak vykazují také určité nedostatky, které je nezbytné zohlednit při jejich používání nebo volbě jako hlavního učebního materiálu pro výuku hry na tento nástroj.

Jedním z hlavních kladů *Školy hry na sopránovou zobcovou flétnu* Ladislava Daniela je rozsáhlý notový materiál, který pedagogům nabízí širokou paletu možností využití ve výuce i v případě, že publikace neslouží jako primární metodická příručka. Výhodou je rovněž bohatý výběr písní, které mají didaktický potenciál v oblasti prezentace národní kultury a umožňují žákům objevovat různé hudební žánry a tradice, čímž posilují jejich kulturní povědomí a hudební vzdělání. Mezi hlavní nevýhody však patří metodická a grafická zastaralost obou dílů. Školy hry obsahují nepřesnosti v metodických postupech, jako je například chybný hmat pro tón *f*¹ či doporučení nesprávného držení nástroje (použití pravé ruky k fixaci nožky flétny). Strohá prezentace učiva a rychlé tempo osvojování nových dovedností mohou u mladších žáků vést k frustraci a snížení motivace. Starším a zkušenějším žákům může toto tempo naopak vyhovovat.

Veselé pískání, zdravé dýchání – Malá škola hry na sopránovou zobcovou flétnu Václava Žilky klade důraz zejména na rozvoj dechové techniky, přičemž ostatní aspekty hry nejsou zcela opomíjeny, ale stojí spíše v pozadí. Významným pozitivem je strukturované pořadí osvojení nových hmatů, které podporuje správné držení pravé ruky a přispívá k postupnému zlepšování technické dovednosti žáků. Publikace může posloužit jako základní materiál pro výuku nebo jako inspirace pro dechová cvičení. Na druhou stranu obsah této školy může být pro mladší žáky příliš obsáhlý a metodicky náročný. Podobně jako v případě Danielových škol neodpovídá současným grafickým a didaktickým standardům.

Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu Miloslava Klementa se vyznačují různorodými cvičeními a skladbami, které pokrývají různá slohová období a byly komponovány přímo pro zobcovou flétnu. Jedinečností této školy jsou klavírní doprovody u některých přednesových skladeb, což představuje přidanou hodnotu pro hudební interpretaci a poskytuje žákům možnost rozvoje v oblasti komorní hry. Zároveň je však rychlý postup v technické obtížnosti vhodný spíše pro starší a pokročilejší žáky, zatímco mladším žákům může způsobovat potíže a vést k demotivaci. Mezi metodické nedostatky patří absence důležitých poznámek o způsobu hry. Objevují se zde i nepřesnosti v správnosti držení nástroje

anebo v hmatech – například chybný hmat pro f^1 bez použití pravého malíčku či hmaty pro e^2 a f^2 bez správného použití levého palce.

Jedním z hlavních nedostatků všech analyzovaných škol hry, které byly doporučeny v učebních osnovách z roku 1995, je absence korektních metodických instrukcí týkajících se klíčových prvků hry, jako je správné držení nástroje, dechová technika a artikulace. Tyto atributy jsou nezbytné pro kvalitní výuku hry na zobcovou flétnu, přičemž jejich nedostatek může zásadně omezit rozvoj žáků. Pedagogové jsou nuceni doplňovat tyto školy vlastním metodickým materiálem a znalostmi, což klade zvýšené nároky na jejich odbornou způsobilost. Dalším nedostatkem je absence artikulačních a dechových cvičení v publikacích, s výjimkou Žilkova materiálu, což vyžaduje vyhledávání doplňkových zdrojů. Navíc ani jedna z analyzovaných škol hry neobsahuje metodický sešit pro učitele, který by mohl usnadnit výuku, zejména pro pedagogy s nižší zkušeností či specializací.

Z vizuálního hlediska tyto školy hry postrádají motivační prvky, jako jsou ilustrace či moderní grafická úprava, jež mohou mít významný vliv na motivaci mladších žáků. Všechny analyzované školy pocházejí z minulého století a jsou českého původu; žádná slovenská škola hry na zobcovou flétnu doposud nebyla vytvořena. Z hlediska současných výukových trendů lze konstatovat, že analyzované školy hry jsou zastaralé a neodpovídají moderním metodickým standardům.

V současné době existují moderní alternativy, které by měly být do výuky zařazeny. Nejvýznamnějším příkladem je řada škol hry *Flautoškola* od Jana a Evy Kvapilových, která zahrnuje šest svazků – tři školy hry pro žáky a tři metodické sešity pro učitele. Tyto publikace reflektují současné pedagogické požadavky, nabízejí strukturovaný a systematický přístup k výuce hry na zobcovou flétnu a představují efektivní nástroj pro rozvoj žákovských dovedností i podporu pedagogů.

*Tento článek doporučil na publikování ve vědeckém časopisu Mladá veda:
doc. Mgr. Jana Pastorková, ArtD.*

Použitá literatura

1. BOLTON, P., 2024. German fingerings on the recorder. In: *Philippe Bolton. Handmade Recorders & Flageolets* [online]. [cit. 2024-12-29]. Dostupné z: <<https://www.flute-a-bec.com/doihtes-allemands-gb.html>>.
2. DANIEL, L., 1987. *Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, první díl*. Přepřacované vydání. Praha: Edition Panton. ISMN M-2050-0480-4.
3. DANIEL, L., 1991. *Škola hry na sopránovou zobcovou flétnu, druhý díl*. Přepřacované vydání. Praha: Edition Panton. ISMN M-2050-0610-5.
4. HAUSER, J. 2008. *Štátny vzdelávací program základnej umeleckej školy v Slovenskej republike. ISCED 1B – Primárne umelecké vzdelanie*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.
5. HAUWE, W. van, 1999. *Technika hry na zobcovou flétnu, první díl*. Praha: WinGra. ISMN M-66051-134-3.
6. KLEMENT, M., 1990. *Základy hry na sopránovou zobcovou flétnu*. Praha: Edition Suprahon. ISBN 80-7058-082-8.
7. KMEŤ, P., 2011. Štátny a školský vzdelávací program: základné dokumenty kurikulárnej transformácie vzdelávania na Slovensku. In: *MVEK Prešov*, s. 506-514.

8. KNAPOVÁ, T., 2015. *Prínos Ladislava Daniela školní hudební výchově: diplomová práce*. Praha: Univerzita Karlova.
9. KRUČAYOVÁ, A., 2001. Vývoj slovenskej klavírnej školy v prvej polovici 20. storočia. In: *Slovenská hudba*. Roč. 27, č. 2-3, s. 309-317. ISSN 1335-2458, 2001
10. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, 2016. *Rámcové učebné plány Štátneho vzdelávacieho programu základnej umeleckej školy*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.
11. Kol. redakce Nadační listy, 2009. Vzpomínka – Prof. Václav Žilka. In: *Život umělce – Nadační listy* [online]. Č. 15, s. 32-35 [cit. 2024-11-29]. Dostupné z: <<https://docplayer.cz/16702060-Nadaeni-listy-e-15-zaoi-2009-osobnost-sooa-eervena-krazy-nasi-zemi-mikulov-vzpominka-vaclav-zilka.html>>, s. 32-35.
12. ZACHOVÁ, I. 1995. *Učebné osnovy pre I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. ISBN 80-7098-084-2.
13. Základná umelecká škola Eugena Suchoňa, Bratislava, 2008. *Učebné osnovy hry na sopránovej zobcovej flaute*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav.
14. ŽILKA, V., 1988. *Veselé pískání, zdravé dýchání – Malá škola hry na sopránovou zobcovou flétnu*. Praha: Edition Panton. ISMN 979-0-2050-0540-5.

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189